

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁST STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
 Na pol roka ... 2 " — "
 Na štvrt' roka... 1 " — "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
 páp. komorník.

Majiteľ' a vydavateľ' :

JÁN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.

sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin
 ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify.

Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Ku katolíckym voličom.

Už ani rok nás nedelí od krajinských poslancových volieb. Každá politická stránka sa chystá k novým voľbám, v prom rade strana takrečenej «národnej» práce. Tejto je najlahšie pustí sa do volebnej borby, veď má k tomu rôzne prostriedky, aké iné stránky nemajú. **Aj my kresťanskí ľudáci mali by sme sa organizovať a chystať — a to hneď.** Ku tejto organizácii viackrát sme vyzvali katolíckych Slovákov. My katolíci vzdor toho neorganizujeme sa po obciach a po okresoch, kdežto keby čo len polovica katolíckych voličov jednotnomyseľne, sriadené a s tým predsevzatím vystúpila, že bez vonkajšieho nátlaku, len dľa svojho svedomia a presvedčenia bude hlasovať, krajinské voľby zakončili by sa s zcela inakším výsledkom a kresťanska ľudová strana dostala by najmenej päťdesiat mandátov.

Presvedčený som, že málo je takých Slovákov, katolíkov, ktorí by si nežiadali, aby Tiszová vláda buchla a aby miesto jej zaujala spravodlivá správa krajiny. Aby sme to docielili, musíme sa zorganizovať. Musíme si ruky podať, že od nášeho kresťanského ľudového kandidáta nedáme sa odstrašiť, odhovoriť, ale že pri ňom statočne a verne vydržíme. My Slováci nemôžeme hlasovať na kandidátov strany takrečenej «narodnej» práce, bárs nám Tisza rečové ústupky položil do výhľadu, bo sľuby sú len sľuby, s tými len bláznov lapajú. A nás už viackrát oklamali.

Keby ale Tisza aj splnil nám Slovákom dané sľuby, ani vtedy nesmieme hlasovať na

kandidáta jeho strany, bo veď jestli nám dá rečové ústupky, že našu milú materčinu nielen v ľudových, lež aj v stredných školách vyučovať budú, to Tisza dáva nám len na čas a z tej príčiny, aby sme našimi hlasmi zabezpečili jeho ďalšie panovanie.

K poľutovaniu je, že poslal len malá čiastka katolíckych voličov hlasovala voľne, smelo a dľa svojho presvedčenia, preto sme len kde-tu zvíťazili Katolíci, ktorí nám k víťazstvu pomohli, nenafakali sa broziab, lež činili tak, ako im srdce a duša šopkala. S takými voličmi radosť je ísť do volebnej borby. Čo ale povedať na tých ktorí klesajú; ktorí sú lahostajní, lakomí a bojazliví? Jedon úsmev, jedna hrozba, oldomáš, pár koruniek — a oni ako nevedomí barani idú hlasovať na kandidáta liberálnej strany «národnej» práce.

Katolíci, nebudte takito! Vystúpte smeľe a odhodlane. Váš hlas oddajte kandidátovi kresťanskej ľudovej strany. To vám ani zákon, ani vrchnosť, ani žiadon vládnny korteš nezabrání. Dohodnite sa, že pri budúcich krajinských voľbách hlasovať budete len na kresťanského ľudáka. Organizujte sa jednotnomyseľne a keď príde čas: v jednom skutku. Keď my katolíci tak budeme konať, víťazstvo nás neminie. Keď ale zvíťazíme, nemáme sa čoho obávať; nestane sa nám nič.

Hor' sa teda katolíci! Neváhajte! Tu je čas, aby sme si všetcia stali pod zástavu kresťanskej ľudovej stany Lench a zradca nech není medzi nami! *Korteš.*

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!

Rátanie dane ohľadom na volebné právo.

O voľbe krajinských vyslancov znejúci XIV. zákonný článok roku 1913. daňový census práve tak ustáľuje, ako starý zákon.

Jedna čiastka tých, čo odbavili šesť tried elementárnej školy, volebné právo dostane v tom páde, keď na nich vyrúbené sú aspoň 2 koruny priamej štátnej dane; jedna čiastka tých, čo vedia písať a čítať, má volebné právo, jestli aspoň 20 korún priamej štátnej dane je na nich vyrúbené a ktorí na základe priemyselného povolenia alebo certifikátu samostatne prevádzajú priemysel alebo kupectvo, jestli na nich aspoň 10 korún alebo z viacej druhov dane spolu aspoň 20 korún je na nich vyrúbené a zamestnávajú jedného pracovného pomocníka — konečne všetci tí voličia, čo vedia písať a čítať, v tom páde dostanú volebné právo, jestli na nich vyrúbené je aspoň 40 korún priamej štátnej dane.

Na základe starého volebného zákona dakto mohol byť voličom, keď aj menej dane platil. Je totiž vôbec známe, že kým po jednotlivých vidiekoch krajiny volebný census bol 40—50 korún, zatiaľ po iných stranách, keď daktorý občan 1—2 koruny platil priamej štátnej dane, už mohol nároky dvíhať aby bol vpísaný do menoslova voličov.

Nový volebný zákon dľa tohoto značne zvyšuje census a nároky voličov viacej oslabuje ako to robil starý zákon. Toto zdanie ale len zčiasťky sodpovedá skutočnosti. Treba totiž do povahy vziať, že ktorí do volebného menoslova voličov vpísaní boli na základe starého daňového censu, tí aj v smysle nariadenia nového volebného zákona zatiaľ ostávajú voličmi v tej obci, v ktorej prijatí boli do menoslova voličov, kým neztratia oprávňujúci titul na jehož základe vpísaní boli do menoslova voličov na rok 1913. Do povahy treba vziať ďalej, na čo zvlášte týmto článkom obrátiť chceme pozornosť obecnstva, že pri rátaní dane, ktorá má byť základom volebného censu, rozdiel je medzi starým a novým zákonom. Vzdor toho ale netrpí pochybnosti, že po jednotlivých vidiekoch krajiny, ohľadom volebného práva fažšie bude

dosiagnúť daňový census, ako bolo v tom čase, zakiaľ v platnosti bol starý volebný zákon.

Ohľadom rátania ku volebnému oprávneniu potrebnej dane, medzi starým a novým zákonom je nasledujúci rozdiel: Starý zákon to žiadal, aby k volebnému oprávneniu ustálená výška dane dosiahnutá bola alebo čistou pozemkovou daňou alebo čistou daňou domovou alebo štátnou daňou od čistých dôchodkov z pozemkov, domov, I. alebo III. triedy výrobov, ročite platenou aspoň od 105 zlatých. Táto daň platená od 105 zlatých obnášajúceho ročitého čistého dôchodku ako volebný census predchádzal u kupcov, fabrikantov, majiteľov domov atď.

Oproti tomu, dľa nového zákona 2, 10, 20, patrične 40 korún daňový census dosiahne každý čo zo všetkých priamych štátnych daní dovedna platí 2, 10, 20 patrične 40 korún.

Priame štátne dane sú nasledujúce: Pozemková daň, daň od čiastky a prenájmu domu, I., II., III. a IV. triedy výrobov, daň od baní, daň k verejnému účtovaniu povinných podnikov a spolkov, daň od kapitálov a príslušnosti, daň oslobodenia od vojenčiny, premávková daň od železníc a loďných spoločnosti, všeobecné dôchodkové prirážky, daň od zbrane a polovačky.

Z týchto daňových druhov teda dovedna 2 koruny musí platiť, čo odbavil šesť tried elementárnych ľudových škôl, 10 korún osobitne z jedného druhu alebo zo všetkých dovedna 20 korún, čo na základe priemyselného dovolenia alebo priemyselného certifikátu samostatne prevádza priemysel alebo kupectvo a vie písať a čítať alebo keď nevie písať a čítať a platí 40 korún.

Ku dani voliča prirátat treba aj pozemkovú alebo domovú daň v spoločnej domácnosti s ním žijúcej jeho manželky, zákonných alebo prijatých detí. Rátat treba aj dočsne odpustenú daň od pozemkov a domov. Spočítat ale možno dane aj vtedy, keď vyrúbené sú vo viacerých obciach, v tom páde totiž, keď nemovitosti majú vo viacej chotároch.

Nie tú daň treba rátať, ktorú dakto vyplatí lež ktorá vyrúbená je asíce bezprostredne pred kalendárovým rokom sostavenia alebo opravenia menoslova voličov.

K dokázaniu dane slúžia daňové knižočky

alebo iné verejné listiny a patričné vrchnosti ku tomuto cieľu pod pokutou povinní sú ich vystaviť.

Kresťanská ľudová strana v stolici stolnobelohradskej.

K povzbudeniu kresťanských občanov, v iných krajoch podávame, nakoľko vzráha sa kresťanská ľudová strana na území stolice stolnobelohradskej. Pospolitý ľud, pod vodcovstvom duchovných a učiteľov tak hromadne

kresťanskej ľudovej strany. A keď občanov stolnobelohradskej stolice nasledovať budú kresťanskí obyvatelia iných strán krajiny, kresťanská ľudová strana v ústrety hľadieť môže skvelejšiu budúcnosť. To aj táto čisto, zvláštne kresťanská a opravde ľudová strana skutočne zaslúži, bo neohrozeným jej vystupovaním v krajinskom sneme vydobila si uznanie všetkých nepredpokladaných politikov. Na krajinských poslancov kresťanskej ľudovej strany ozaj hrdý môže byť každý kresťan a v prvom rade tí občania, ktorí si ich vyvolili. Neodolateľne pevná kresťanská ľudová strana, v záujme katolíkov Uhorska, potrebná je na všetko za terajších krušných politických pomerov. O organizovaní sa kresťanských občanov takmer každodenne dochádzajú potešiteľné chýry. Potrebné je ale, aby pohlo sa všetkých jedenásť millionov katolíkov a v každej jednotlivej obci bezodkladne utvorené majú byť organizácie pod zástavou kresť. ľudovej strany. Sorganizovaní sú slobodní murári, socialdemokrati, organizujú sa kresťanstvu nepriateľské, politické

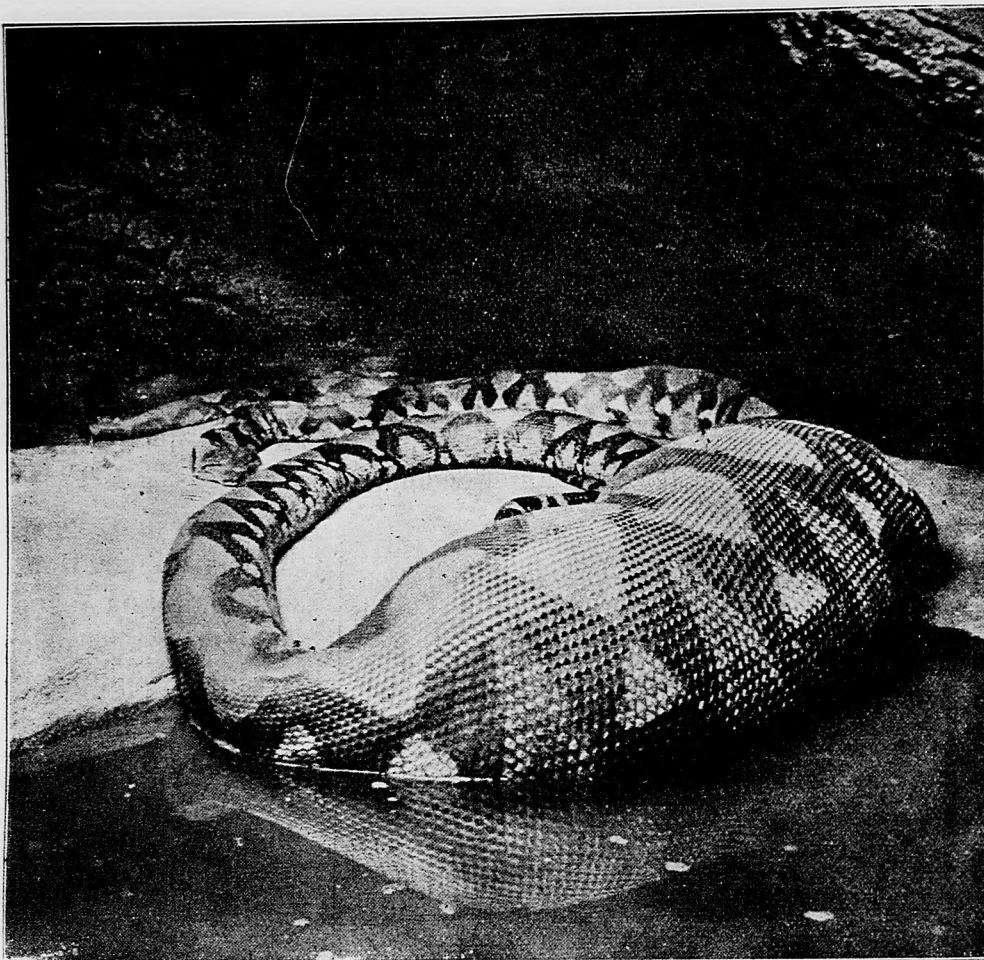
Japonskí pútnici.

prihlasuje sa ku zástave kresťanskej ľudovej strany, že za nasledovania hodný príklad slúži kresťanským občanom všetkých stolíc krajiny. Na čele tejto kresťanskej organizácie stojí Julius Csöngedy, dekan farár obce Dunaadony a nových kresťanských bojovníkov shromažďuje v jednom tábore s toľkou vytrvalosťou a neunávenou usilovnosťou ako zriedka kto iný v krajine. Jeho účinkovanie zrejším dôkazom je toho, že jedinký seba povedomý muž ak neodolateľne veľký vplyv môže mať na tisíce a tisíce pospolitého ľudu. Liberáli stolice stolnobelohradskej už včul so strachom hľadia na úspechy

strany, tým viacej organizovať sa majú katolíci, bo tvoria väčšinu krajinského obyvateľstva. Toto všestranné organizovanie katolíkov prevádzka povolani sú duchovní v úzkom spojení s učiteľstvom.

V organizovaní katolíkov pod zástavou kresťanskej ľudovej strany nasledovaniahodným príkladom je, v stolnobelohradskej obci Ercsi vydržiavané ľudové shromaždenie, o ktorom podávame nasledujúcu stručnú zprávu:

Miestny kaplán Pavel Laktis v nedeľu popoludní 10. mája zapalistou rečou zahájil ľudové shromaždenie, ku ktorému dostavilo sa

Obrovský had keď shtol 52 funtov ťažkú kozu, trávi ju v pokoji.

vyššie 1500 občanov z miesta a okolia. Dr. Jozef Haller úradník kancelárie strediska kresťanskej ľudovej strany v dlhšej reči vysvetľoval potrebnosť organizovania sa katolíkov na základe zásad kresťanskej ľudovej strany.

Mikuláš Grieger, farár obce Sósokút, za všestranných hlučných súhlasov podvrátil nápady, akými nepriateli katolíkov oborujú sa na kresťanskú ľudovú stranu.

Karol Huszár, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany okresu šárvárskeho za hlbokú pozornosť a hlučných potleskov obecnstva vysvetľoval terajšie krušné rozpoloženie politické, ktoré zapríčinila zvlášte korupcia prevádzaná pri krajinských voľbách. Ostrými slovami posvietil i na zkaženosné zámery slobodných murárov, ktorí v spojení so socialdemokratmi a liberálmi v ich bezbožnosti tak ďaleko idú, že už verejne opovžujú sa vystupovať s tou požiadavkou, aby vo všetkých ľudových a iných školách zakázané bolo vyučovať náboženstvo.

Pod dojmom slyšaných reči v ľudovom

shromaždení so všestrannou oduševnenosťou uzavreté bolo:

1. Kresťanskej ľudovej strane za zmužilé jej vystupovanie v krajinskom sneme ako aj za stálu a neohrozenú jej obranu práv a spravodlivých požiadavok pospolitého ľudu vysloviť dôveru a nezkatnú oddanosť.

2. Ostro ohrožovať sa proti opovžlivej požiadavke slobodných murárov a iných neznabohov, ktorí ku večnej zkaže celej krajiny zo všetkých škôl vyhodíť chcú vyučovanie náboženstva.

3. Ako jedinký prostriedok ku utlačeniu všestranne šíriacej sa korupcie, ľudové hromadenie považuje ostrý boj, ktorý sami občania podujúť majú

proti dušekupectvu, prevádzanému pri krajinských voľbách.

4. Prítomní občania konečne uzavreli, že pri krajinských voľbách úplne odhľadnú od takrečených «ústavných útrat» a bez furmanky, napájania, pohostenia, ba ešte aj bez zástav plniť budú svoju občiansku povinnosť hlasovania. Ku podobnému pokračovaniu aj vyzývajú všetkých statočných občanov krajiny.

Za tým s hlučným oduševnením vyhlásené bolo utvorenie organizácie kresťanskej ľudovej strany a vyvolený bol jej výkonný výbor aj s úradníctvom.

Ľudové shromaždenie zakľúčil dekan-farár Julius Csöngedy, po čom početne obecnstvo rozošlo sa v najkrajšom poriadku.

Katolícki občania všetkých krajov! Nasledujte tento príklad a kým neni pozde, v každej obci organizujte sa bezodkladne pod zástavou kresťanskej ľudovej strany!

Kresťania katolíci, organizujte Katolícku Ľudovú Jednotu!

Kostol Panny Marie novovystavený na Hore Levočskej

Drahí Ctítelia Panny Marie Levočskej! S úplnou dôverou obraciam sa k Láskam Vaším, aby som v kratkosti predniesol polozenie novovystaveného kostola na milostnej hore levočskej.

Známo je nám všetkým, s jakými ťažkosťami sa ten chrám Boží budoval, keď si pomyslíme na drahý material, ktorý vyvázať sa musel na strmý vršok, na drahý plat remeselníkov atď.

Že predsa vzdor všetkých tých ťažkostí podarilo sa nám vystaviť ten krásny kostol, to predovšetkým ďakovať môžeme našim horlivým Ctiteľom Panny Marie, ktorí štedrou rukou zasielali svoje milodary ku budúcej chrámu, jako aj cteným obyvateľom levočským, ktorí s veľkou ochotnosťou každý čas hotoví boli ku budúcej potrebný material hore vyvázať.

Tieto ťažkosti sa ešte zväčšili vtedy, keď na väži kostola stala sa nehoda, ktorú len s veľkými výdavkami napraviť sme mohli.

To všetko, buď Bohu chvála, sme premošli. Naš kostol je včul už skoro hotový, ku jeho dohotoveniu už mnoho nechýbí a ľahko by ho bolo v tomto roku dokončiť, keby drahí Ctítelia Marianskí štedrými milodarmi oblahčít ráčili naše starosti.

Do kostola ešte chybujú: dlažba, dvere, organ a z vonka vakovka.

Bárs sme utisknutí, ponevác tejto zimy veľmi málo milodarov prišlo na kostol, predsa plný dôvery ku našim láskavým dobrodincom, ktorí nás už i dosavád tak štedrou rukou podporovali, osmelujem sa predsa v mene Pána podujat, aby vyšspomenuté práce toho roku zakončené byly.

Na budúcu zimu ostalo by len vyhotovenie hlavného a dvoch bočných oltárov, tak že roku 1915 by sme mohli pripravovať sa ku slávnostnému posväteniu tohoto chrámu.

Organ, na ktorom pracuje výtečný majster Otto Rieger, koncom mesiaca júna bude už hotový, na svoje miesto postavený a svojmu cieľu oddaný. Organ stojí desať tisíc korún a s povďačným srdcom musím vyzdvihnúť, že

od našich krájanov v Amerike dostali sme naň 4300 korún, ktoré v Johnstowne sossbieral horlivý velebný otec Jozef Szuchy.

So srdečným pozdravom

Celestin Companyik
opáťfarár levočský.

Obrovský štrajk v Colorade.

Rockefeller, takzvaný petrolejový «kráľ», patrí medzi najbohatších amerických kapitalistov, ktorí ani sami nevedia, kolko peňazí majú. Rockefeller najmä v štáte Colorado má bohaté bane, v ktorých zamestnané je viac tisíc robotníkov. V týchto baniach pred niekoľko týždňami zastavili robotníci prácu, bo vraj Rockefeller neprijal všetky ich žiadosti a vyvýmlúval sa s tým, že ho robotníci terorizujú, bo také žiadajú od neho, čo on splniť nemôže bez toho, že by sa nestal hračkou v rukách robotníkov.

O tomto štrajku došli chyry z Ameriky a z tých vysvitá, že kolorádsky štrajk prevyšuje všetky dosavádne štrajky americké, tak že sa viac podobal vojne ako štrajku. Keď totiž rozštvani robotníci postavili sa proti Rockefellerovi, plenili a hubili, čo im v ceste stálo, ba aj voľfaktoré bane zaujali, po čom Rockefeller od

Hniezdo vtáka Colibri.

vlády žiadal obranu a pomoc. A vláda poslala miliciu proti štrajkujúcim, Medzi robotníkmi a miliciou bolo viacej krvavých bitiek, ktorým na oboch stranách v obeť padlo mnoho životov a posiaľ ani neustálili, koľko bolo ranených a mŕtvých. Robotníci a milícia s hrozným vztekcom vrhli sa jeden na druhého, tak že americké Spojené Štáty za potrebné uznali zpiatky stiahnuť miliciu a namiesto nej proti štrajkujúcim robotníkom poslať riadne vojsko, čo trochu uspokojuje rozčulené obecnstvo. Poťažne odzbrojenia ale vznikly ťažkosti, pretože zbraň je súkromná vlastnosť milície a baníci len tak sú náklonní oddať zbraň, jestli aj baňská stráž oddá svoju.

Posiaľ žiadne úradné zprávy nepodaly opis tých ukrutností, ktoré sa v Colorade udaly. Aj jedna aj druhá stránka prestúpila hranice právnej obrany. Milícia cez viacej dní strielala ešte aj na tie šiatre, pod ktoré utiahly sa naplašené ženy a deti. Viac šiatrov aj žapálili a mnoho žien a detí zhorelo.

Proti tomu mladší Rockefeller takto sa vymlúva:

Oškľivá lož je, že kolorádske neriady usporiadali Rockefellerovci a že je to ich vojna proti delníkom. Moje zprávy, ktoré som z hodnoverných prameňov obdržal, o tom svedčia, že v Colorade štrajkujúci robotníci dopustili sa takých prečinov, akým podobných ani v Amerike ani v iných krajinách nenajdeme. Keďby aj všetky žaloby a požiadavky štrajkujúcich proti milícii pravdivé a právne bóly, to neospravedlňuje robotníkov, aby ženy a deti vraždili a státisíce dollárov škody robili v súkromnom majetku. A zároveň tak málo práva majú k tomu, aby takých ľudí vraždili, ktorých jedinou vinou je — že si svoj chlieb vyhľadávajú chceli bez dovolenia amerického spojeného banického družstva (socialisticko-demokratický sväz).

Z reči Rockefellerovej vysvitá, že coloradsky štrajk zariadili socialdemokrati, pretože majiteľ baní nechcel prijať tú podmienku organizovaných socialistov, že len tých delníkov prijme do práce, ktorí sú v banickom družstve.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krestana!»**

K láskavému povšimnutiu veľkodušných dobrodincov slovenského ľudu!

Čisto katolícka slovenská obec Relov 10. mája mala presmutnú nedeľu. Ráno o 8. hodine, práve po prvom zvonení vypukol oheň v jednej stajni, v ktorej údajne na hriešnu radu istého, najväčšieho trestu hodného poverčivého baču, pohanským, babonským, hriešnym spôsobom kadili chorú kravu a behom krátkeho času na popol zhorelo 65 drevených domov a 240 drevených pobočných stavísk. Zhorela i strecha katolíckej školy. Z celej obce sotva ostalo len niekoľko domov. Dve ošípané, dve teliata a všetka hydina tiež zahynula v ohni. Plamene znivočil všetek pokrm. odev náradie, potravu a gazdovské nástroje ubohých ľudí. 250 ľudí ostalo bez chleba a prístrešia. Škoda dľa úradného cenenia činí 178 tisíc korún, poistení ale boli len piati na nepatrných 8600 korún. K ulaveniu neopísateľnej biedy v mene milosrdného Ježiša prosím každého, aj v Amerike: nech sa smiluje nad tým nešťastným ľudom, ktorý úplne vyšiel na žobrácku palicu. Dobrosrdečné milodary, ktoré uverejnené budú i v «Krestane», prosím poslať na mňa. František Klein, rim. kat. farár v Kristályfalu (Richvald) Szepesmegye.

Z politického dejišťa.

Prijatie appropriácie.

V zasadnutí terajšieho krajinského snemu sedí riadne 30—35 krajinských vyslancov a tí prevádzajú medzi sebou ich národnú prácu. V stolci predsedníctva sedí podpredseda Szász alebo Simontsits, v ministerských kreslách vídá len toho ministra, ktorého záležitosť má byť pojednávaná. Tisza obyčajne sedí v jeho stolci, píše listy alebo číta noviny. Z prítomných pracovných vyslancov jeden-druhý musí stať hore, niekoľko slovami pochváliť vládu a brýzgať na opozíciu, ako to urobil, pod inkompatibilitami stonajúci Mándi a tridsať, päťtridsať vyslancov na znak, ktorý im dá Tisza, podskočí zo stolcov a zákonný návrh je prijatý. Takto vyzerá terajší parlament. Sotva 30—35 ľudí, ktorí majú byť krajinskí vyslanci, bez debatty splno-

mocnili vládu, aby vydala dvetisícdeväťstoštyriašesťdesiat millionov a k tomu ešte sdvihla novú požičku 400 millionov korún! A Uhorsko že je vraj chudobné!

Podelenie okresov.

Ján *Sándor*, minister vnútra o podelení volebných okresov vydal nariadenie, ktoré 16. mája, medzi sebou, mohlo by sa povedať, pri zatvorených dverách, pojednávali zákonodarcovia pracovnej strany. Vyslancovia opozície strojili sa postaviť proti tomuto nariadeniu, lenže z pracovnej strany neočakávane začali ho pojednávať, nie po svätodušných sviatkoch, lež už teraz, keď vedeli, že vyslancovia opozície zväčša organizujú opozičné stránky po vidiekoch. Bol to teda zas taký diplomatický kústik, ktorým bez slova prijali nariadenie o podelení okresov.

Dobre bude pozor dávať...

V zasadnutí delegácií Štefana Rakovszkyho Tisza napomenul slovami: «dobre bude pozor dávať». Rakovszky mu na to odsekol: «my nemáme na čo pozor dávať, o nás nehovorí také veci, ako o ministerpredsedovi». «A čo hovoria o mne?» pýtal sa Tisza. «Nech vám to povie Dezider Polónyi», odsekol mu Rakovszky. Tisza následkom toho na súboj vyvolať dal Rakovszkyho. Lenže to ťažko išlo s týmto súbojom pre akési neusporiadané záležitosti. Ministerpredseda sa teda zas chcel duellovať. Súboj ale je zločin aj proti zákonom krajinským. Či len bitkári po dedinách majú byť trestaní áreštom? Pane ministerpredseda, dobre bude pozor dávať.

Z cudzozemska.

Sprisahanie proti ruskému cárovi. V Kiseneve odhalili sprisahanie proti životu ruského cára. Cár totiž 28. mája odcestovať zamýšľal do Kiseneva, aby bol prítomný na slávnostiach vydržiavaných na pamiatku pred 100 rokmi prevedeného spojenia Bessarabie s Ruskom a aby súčasťnil sa pri odhalení pomníka cára Alexandra I. Cestovanie cára odročené je na neistý čas. Policaj zatkla mnoho podozrivých ľudí a medzi týmito aj troch vodcov revolucionárskej organizácie študentov.

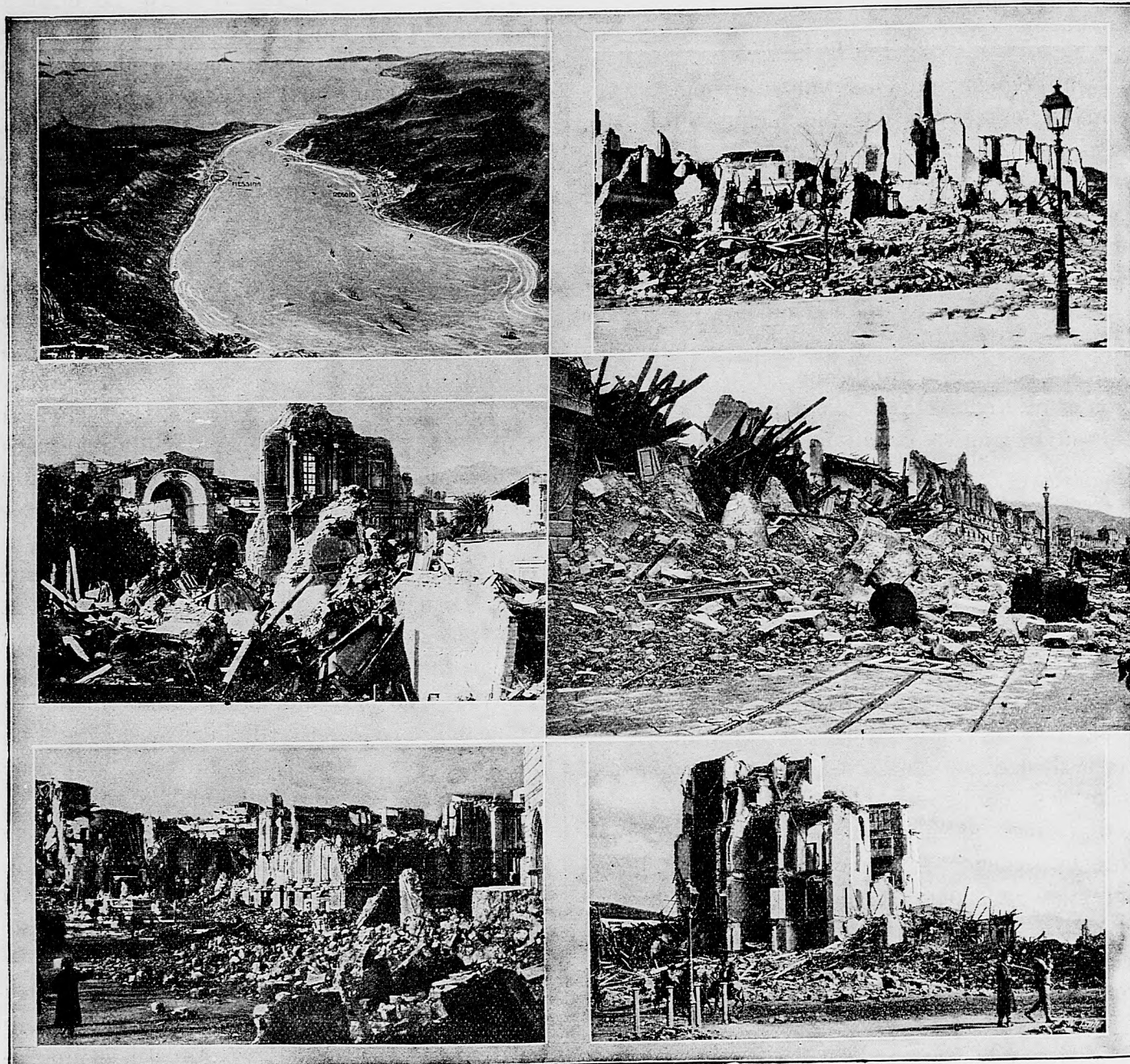
Vojna v Mexiku. Mexickí povstalci zaujali mexikánske pobrežné mesto Tampiko, o čom došli nasledujúce zprávy: Mexickí povstalci 11. mája večer pred Tampikom postavili 10 konónov a 14 gulometov, z ktorých 12. mája začali bombardovať mesto. Kanonáda Mexických vládných čiat bola celkom bezvýsledná a lode počas boja vedely sa dostať na riekú Tanuko. Povstalci na rúmy dostrielali pevniny, načo vládne čaty vidiac, že ich polozenie je beznádejné, daly sa na útek, prv ale do povetria vyhodili kasárne. Povstalci ich prenasledovali a sriadili ukrutný krvavý kúpeľ. Jedna časť utekajúcich zahynula v močariskách. Voda rieky Tanuko bola celkom červená od krvi. Povstalcov bolo asi 7000. Povstalci zaujaté mesto rozrumili. Čo ušetrilo bombardovanie, to spustošil oheň. Gule kanónov totižto podpálily rezerváre petroleja. Na oboch stranách padlo len asi 300 ľudí a 700 bolo ranené. Cudzozemcov ani nezabili ani neranili. Ponevác mesto Tampiko dostalo sa do rúk povstalcov, Huerta je ztratený. Povstalci majú úplne v moci severné kraje a neuplynie ani mesiac, keď budú môcť vtiahnúť i do hlavného mesta Mexika. Generál povstalcov Villa s 25.000 ľuďmi, 47 kanónmi a 65 gulometmi chystá sa dobíjať mesto Saltillo, ktoré za týždeň úfa dostať do rúk. Najnovšie dorazily chýry, že Huerta nenadále zomrel.

Udalosti na Balkáne. Albánsky ministerpredseda Turkhan 14. mája prišiel do Ríma, kde ho na nádraží vítal správca predsedníckej sekcie zahraničného ministerstva Garhasso. Baša čo hosť talianskej vlády ubytoval sa v Grand Hoteli. Zahraničný minister markýz San Giuliano na počtu Turkhana v Nuovo Circolo dával raňajky, potom dvaja ministri šli do zahraničného úradu, kde sa za dlhší čas radili. Kráľ Viktor Emanuel bašu Turkhana 15. mája pozval na raňajky. Taliansky vyslanec v Durazze barón Alliotti 15. mája prišiel do Ríma. Baša Turkhan z Ríma odcestoval do Viedne, aby sa radil i so spoločným zahraničným rakúsko-uh. ministrom grófom Berchtoldom. Poloúradná rímska zpráva udáva, že polozenie v Epyrusi, ačkolvek neni nebezpečné, je dost vážne ku tomu, aby odovoniło obavy albánskej vlády. Pre tieto obavy albánsky ministerpredseda baša Turkhan vydal sa na dávno za-

mýšľanú cestu do Ríma a do Viedne práve teraz, keď porady medzinárodného kontrolného výboru s Epyrotami prišli ku rozhodnému obratu.

leja — prosil Drábik pod oblokom. — Mali sme málo a moja stará je akosi zle, musíme svietiť.

Čipkova otvorila dvere, naliala Drábikovi petroleja a šla s ním pozrieť Drábikovu.

Pustošenie zemetrasenia roku 1908. Susedstvo tohoto mesta minule znovu stihlo podobné nešťastie.

BESEDNICA.

Strašná noc v Malinovom.

(Dokončenie.)

Ludia už akosi privykli na Drábika, trochu ho už radšej mali a len Čipka sa vždy obával, či Drábik skoro podpáli.

Ale to ku tomu neprišlo.

Jednu noc zabúchal Drábik u Čipkov na oblok. Čipkova vstala a pýtala sa, čo chce.

— Buďte tak dobrí a požičajte mi trochu petro-

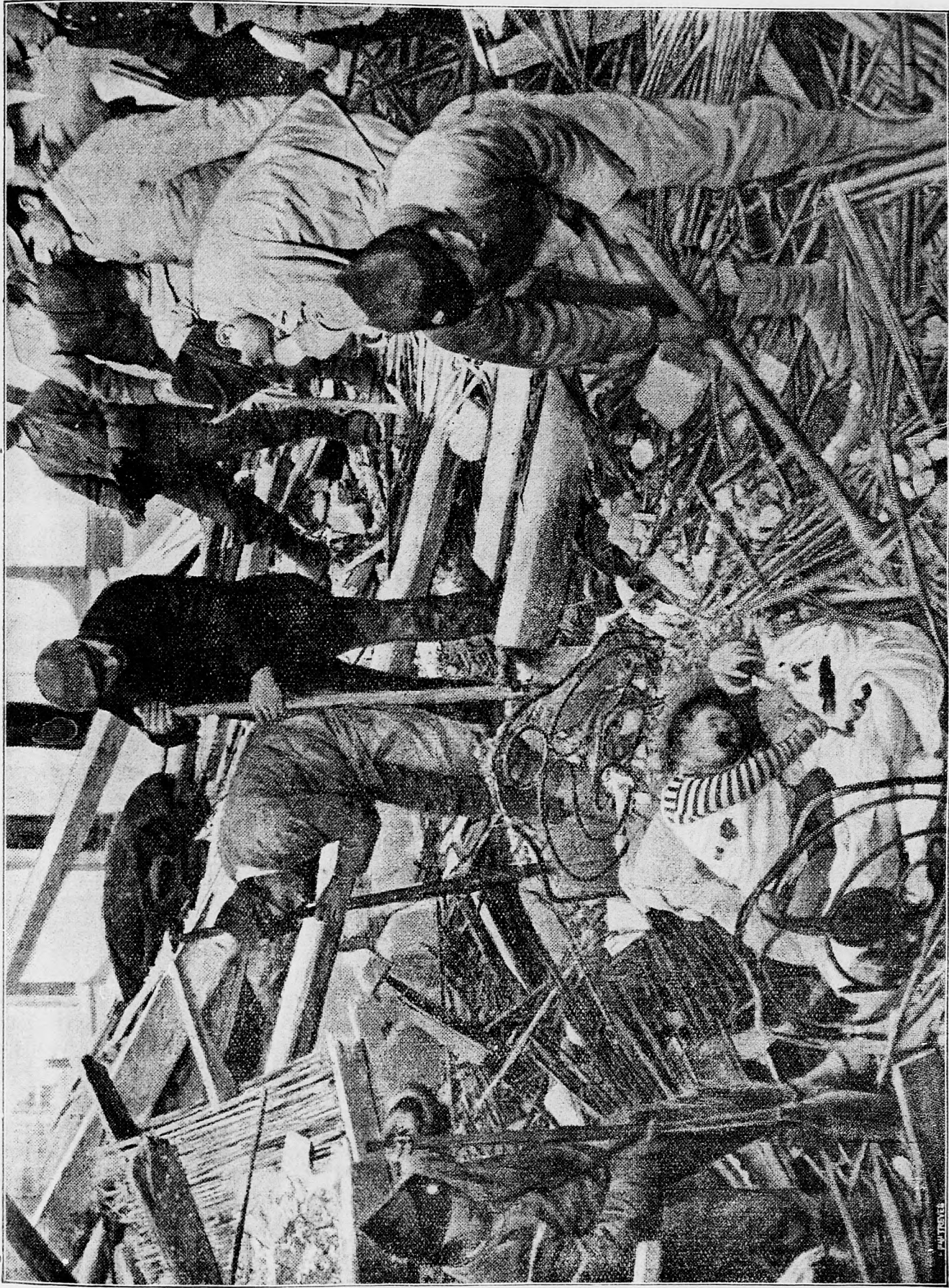
leja. Tá skutočne ležala na posteli a stonala. Už vraj dávnejšie chorľavie, ale Drábik to nikomu nehovoril.

Čipkova doniesla akési kvapky, poradila a potom odišla.

A Drábikova bola skutočne povážlivo chorá. Vždy ležala a o niekoľko dní zomrela.

Drábik ju dal počestne pochovať a ostal sám. Chodil zamyslený, nikoho nenavštevoval a u Čipkov sa už obávali, že čosi premýšľa.

Ale sa mýlili. Drábik bol chorý. Dôkazom toho bolo, že si poslal pre dcéru, s ktorou sa na smrť hne-

Vykopávanie mŕtvých po zemetrasení v Catanii.

val a prosil ju, aby ho opatrovala. Ale ju nepotreboval dlho. O štrnásť dní Čipka aj Drábikovi vykopal hrob.

Prišli dedičovia, Drábikov syn a zafovia. Odniesli všetko, čo sa odniesť dalo, chalupu zavreli a verklik dali u Čipkov do komory.

Slamu, na ktorej ležal Drábik, hodili na smetisko. To urobil Drábikov syn. Prišiel zať a riekol Čipkovi:

— Vy by ste mohli tú slamu odniesť. Je to vedľa cesty, aby tam niekto zo žartu nevopchal zápalku.

Čipka sa zarazil.

— Jedon ako druhý — pomyslel si. Našiel vôz, dal slamu odviezť za dedinu, kde ju spálil.

Dokiaľ bola Drábikova mrtvola v dome, z príbuzných nikto nechcel tam spať. A ľudia sa báli okolo chalupy v noci chodiť.

Čipka, kopúc hrob, išiel večer do krčmy a trochu prevážený prišiel v noci okolo dvanástej domov. Bol rozjarený a nič si nerobil z toho, že v susednom dome leží mrtvola jeho nevelmi milého suseda.

— Jožko, zapál lampáš — rozkázal synovi.

— Kam idete? — Takal sa trinásťročný chlapec, obávajúc sa, že otec pre niečo chce ísť do Drábikovho domu.

— Neboj sa, len do komory — odpovedal otec.

Chlapec teda zapálil lampáš a otec šiel do komory ku verkliku.

— Zahrám si — riekol otec.

— Prosim vás, otecko — obával sa chlapec.

— Nič sa neboj — upokojoval ho otec so smiechom — Drábik už nevstane.

Ale na verkliku chybovala kluka.

— Počkaj, veď si ja hneď poradím — riekol a šiel s chlapcom do izby.

Čo sháňaš? — pýtala sa Čipkova.

— Mamka, otec chce hrať na verkliku — žalaval chlapec.

— Vari si sa zbláznil? — karhala Čipkova svojho muža.

— Eh, čuš — odbavil ju muž.

Pristúpil ku kamenárskemu stroju. Kluka kamenárskeho stroja, na ktorom Čipka mimo hrobárstva pracoval, podobala sa trochu kluke z verklika a vzal kluku.

— Ty, neblázni sa — zlostila sa Čipkova — a neplaš ľudí. Pokaziš verklik a musíš ho zaplatiť.

— Čerta starého pokazím. Poď Jožko!

A Jožko šiel.

V komore otec proboval kluku — a náhodou pristala.

A Čipka krútil.

Hudba ozývala sa z verklika, rozliehala sa komorou a trochu jako zpod zeme ozývala sa aj na ceste.

Čipka sa len usmieval od radosti. Dohral a začal druhú. Zabudol na všetko. Celkom sa oddal umeniu hudby. Prekladal z jednej nôty na druhú a hral...

Po dedine v tichej noci niesly sa žalostné zvuky verklika...

Najbližší susedia povyskakovali z postieľ, išli k obloku. Neverili ušiam... Veď je to Drábikov verklik, dobre ho poznajú. Ľuďom zimomriavky behaly po chrbte. V Drábikovom domčeku niet nikoho, len mrtvý Drábik... Nie... to neni možné... veď je mrtvý... zajtra má pohrab...

Ktosi išiel cestou. Počul verklik, zastal, sišiel mu na um Drábik a striasol sa. A jako by mu neviditeľná moc porobila, letí hore cestou a tuho búcha na dvere.

— U Drábikov mátoži... Drábik hrá na verkliku — rozpráva celkom bládý a zadychčaný a klesne na lavicu.

— Neklam, nehreš...

— Chodte sa presvedčiť...

Domáci vidiac naľakanú tvár prichodzieho, veria mu, ale nemajú smelosti ísť sa presvedčiť, ba počúvajú otvoreným oblokom.

«Lúčenie, lúčenie,
Veď je to fažká vec...»

Túto pieseň počuť ako z hrobu.

Fantázia ľudí sa búri a sú presvedčení, že sa Drábik poslednú noc lúči so svojim drahým verklikom a hrá si.

V mnohých domoch tú noc oka nezažmurili. Prežili strašnú, dlhú noc.

A Čipka hral... Hral, kým nezunoval.

Konečne sa toho nasýtil, poslúchol ženu a chlapca a šiel spať.

Spal pokojne.

Rano bol pohrab. Susedia s bládymi tvármi idú na pohrab a rozprávajú si, čo sa to v noci dialo... Drábik si hral na verkliku... Hovorili si ticho, ale vedeli to i tí, ktorí hru nepočuli. Verili i neverili. Ale čo, možno že Drábik i po smrti chce ukázať, jako vie susedov trápiť.

Hneď po pohrabe šiel mladý drábik do Čipkov pre verklik. Zažakoval, vzal ho na chrbát a vysiel na cestu.

Pred Čipkovým domom shováralo sa niekoľko susedov. Zarazili sa.

— Kde ste mali ten verklik? — spýtal sa jeden.

— Čipka nám ho schoval do komory. Báli sme sa, aby nám ho niekto neukradol, keď sme tu nemohli dozerať — vysvetloval Drábikov syn.

— A kedy ste ho tam dali?

— Hneď ako otec zomrel.

— Teda...

— Susedia viac nepovedali. Haňtili sa priznať sa, koľko strachu vytrpeli oni a ich domáci. Už tušili, že si to akiste Čipka v dobrej nálade zahrál, netušiac kolkého strach tým susedom nahnal.

Ale že sa susedia báli, to sa Čipka onedlho predsa len dozvedel.

Ktosi sa ho spýtal, či sa nebáli doma, keď Drábik po smrti hral na verkliku.

Čipka sa len smial.

— Nebáli sme sa — riekol. — A kedy to bolo?

— Nuž v noci. To bolo strašné!

— Dajte pokoj, veď som to ja hral — riekol Čipka a rozpovedal ako to bolo.

— Kluka bola falošná, ale klarinét hral dobre, čo?

— Dobre hral, to je pravda, ale nech sa parom vezme aj s tvojou muzikou. Škoda je, že sme to nevedeli vtedy, boli by sme muzikantovi hneď zaplatili, hovorili susedia, ale teraz to platenie nechali.

Ale poznali, že mrtví na verkleku nehrajú...

CHYRNIK.

Zdravotný stav jeho veličenstva kráľa dľa najnovších správ zo Schönbrunna je celkom uspokojujúci. Jeho veličenstvo je veľmi čerstvý a má znamenitý apetít, cez deň iba niekoľkokrát zakašle, čo ukazuje, že katarr mu celkom ešte neprestal. Akonáhle nastane priaznivejšie počasie, jeho veličenstvo bude sa môcť prechádzať i po zahrade schönbrunnského kaštiela.

Najdôstojnejší pán knieža-primas, arcibiskup ostrihomský, skutočný vnútorný tajný radca dr. Ján Csernoch — kardinál. Z Ríma oznamujú: Svätý otec pápež Pius X. sfachtického gardistu Franca Alessandroniho vymenoval za kurír: a poveril ho, aby najdôstojnejšiemu kniežaprimasovi Uhorska zanesol ten chýr, že je vymenovaný za kardinála.

Chýry z biskupstva košického. Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie pohorelcom obce Zboró dal podporu 200 korún. 9. mája v Perbenyiku sviatosť birmovania udelil grófovi Paulovi Mailáth, synovi grófa Jozefa Mailáth. Sviatosť birmovania udeľoval ďalej 15. mája v dekanátskom okrese Tapolyhanusfalva, 16. mája v obciach Töltszék a Magyarraszlavica, 17. mája v Ossiko a Hertnek 18. mája v Bardijove, 19. mája v Gaboltó, 20. mája v Rabóc a Hajzslin a 21. mája v obciach Kurima a Hankovágás, — Kresťanskému sociálnemu spolku darovali: Jozef Kangyera vicedekan a farár z Rabóc, Ludvik Kristóf farár z Vársárhely 5—5 kor; Alexander Uhrinovic farár z Vörösvágásu a Ján Vida farár z Hilyóva 2—2 kor. — *Felsőölesvár*: Michal Zapotoczky, tunajší horlivý farár vymenovaný je za radeu biskupskej sv. stolice a z tejto príležitosti na rozličné dobročinné ciele daroval 1000 korún. — *Fony*: Julius Köhler tunajší horlivý Organista-učiteľ na uznanie zásluh, jeho veličenstvom kráľom vyznačený je zlatým križom.

Chýry zo Šáriša. *Prešov*: Svätý otec rímsky pápež Pius X. na predlohu osvieteného pána biskupa košického, Adalberta *Zaborovszkyho* tunajšieho prae-pošta a mestského farára vymenoval za svojho dvorného praeláta. Toto zriedkavé vyznačenie veľkú radosť spôsobilo nielen v Prešove, lež aj v celej stolici šárišskej. — *Zboró*: Požiarom zničený kostol a Rákóczihó kaštieľ opraviť dá krajinský výbor udržiavania umeleckých stavísk. Nešťastným pohorelcom darovali: kre-

stanský potravný spolok v peniazoch a v tovare 1000 kor., katolícky kruh 3 rodinám dal dočasné bývanie a medzi pohorelcom rozdelil za 300 korún n úky a iných potravín, podžupan zo stoličnej kassy 400 korún, Jozef Vaskó tunajší vicedekan a farár 100 kor., Jozef Fogarassi vicedekan a farár z Magyarraszlavice 50 korún, Géza Zsebráczky farár z Bardijova 20 kor., Ludvik Konrády tunajší kaplán 20 kor. a Irma Baltay poštarka 10 korún.

Z biskupstva spišského. Skut. vnút. tajný radca, jeho excellencia dr. Alexander *Párvy* osvietený pán biskup spišský sdržuje sa teraz v českých kúpeľoch Karlové Vary (Karlsbad). Na turističné sviatky vráti sa do kapitule. — Ondreja Kuchára farára v Lipt.-Sv.-Kříži jeho veličenstvo kráľ vymenoval za čestného kanonika spišského. — Kaplán Martin Jablonszky preložený je do Švábovec.

Chýry zo Spiša. V levočskom slúžnovskom okrese z 293 vojopovinných na assentírku dostavilo sa len 110, odobrali 39. V Kézmarskom okrese z 429 dostavilo sa len 190, odobrali 74. Chybujúci sú v Amerike. — Do novej Vsi na 1. júna z príležitosti valného shromaždenia spišského speváckeho družstva očakávajú aspoň 1000 cudzích. Na verejnej slávnosti spevákov spevokoly z Hundsorfu, z Novej Vsi, z Veľkej Lomnici, z Kéžmarku, z Lubice, z Mateoviec, z Ondriša, z Veľkého Slavkova, z Poprádu, zo Spišskej Belej a zo Spišskej Soboty súčasťnia sa s 300 spevákmi. V Novej Vsi nebohá Vaclavová Prantnerová na ciele tamojšej evanjelickej cirkvi poručila 4000 korún. Učif sa môžu z toho naši katolíci. — Novovesský potravný spolok koncom mája v Iglóhute otvoril filiálku. V Orzovjanoch 8. mája Jánová Hritzová zabila svojho muža. Vražednú ženu zatkli. — Gréc.-kat. osv. pán biskup prešovský dr. Štefan Novák v sprievode kanonika Kovaliczkyho 10. mája prezrel si kostol v červennom kláštore, o ktorý sa má on starať. — Uhorský karpatský spolok uzavrel, že pri batizovskom stave vystaví útulňu z cementa. Pri Zelenom stave je útulňa už opravená; oprava stála 300 korún. Výbor spolkový ustálil i to, že Karpatský Spolok v budúcnosti udržiava turistické cesty len vo výške 1200 metrov, ostatné má udržiavať erár a kúpeľné osady. Sliezsky oddiel Uhorského Karpátskeho Spolku základine ochranných záležitostí vo Vysokých Tatrách daroval 300 korún. V Tátraszéplaku do minulého týždňa bolo 435 hostí.

Najstarší a najmladší biskupi na svete. Katolícka cirkev má dovedna asi 1650 biskupov. Medzi týmito najstarší je francúzsky vysvätený biskup Lyddy Henri Monnier, pomocný biskup arcibiskupa z Cambry. Monnier má teraz 95 rokov a predošlý rok slávil svoju železnú omšu, čili 70. výročitý deň vysvätenia za kňaza. Čo sa ale týče počtu jeho biskupských rokov, nie on je prvý, bo jeho len pred 42 rokmi vysvätili za biskupa, kdežto primas Lucanie a Calabrie a arcibiskup Palerma Valerio Laspro už 54 rokov nosí biskupskú infulu. Najmladší biskup na svete žije v južnej Ame-

rike; je to 29 ročný salezián Franc Correia d'Aquino, ktorého pápež len nedávno vymenoval za pomocného biskupa ku boku arcibiskupa brazílskeho mesta Cuyaba.

Kňazské jubileum. Obyvatelia mestečka Héthárs v stolici šarišskej 13. mája slávil 25-ročné kňazské jubileum svojho duchovného pastiera praepošta-dekana Melichera Brühla. V predvečer jubileuma mestečko bolo osvetlené a občania pochodom tiahli ku fare, kde pozdravili jubilanta. Vo stredu 13. mája predpoludním za prítomnosti okresného duchovenstva a zastupiteľov stolice boli poďakovacie služby Božie, počas ktorých spievala mládež pod vedením spravujúceho učiteľa Daniela Stroncera. Po službách Božích viac deputácií gratulovalo jubilantovi. Popoludní žiaci predstavili príležitostný divadelný kus, ku ktorému tamojšie učiteľky vycvičili malých ochotníkov.

Na čo sa obracajú katolícke kňazské majetky? Uhorský biskupský sbor na podporu katolíckej iláče daroval: 10.000 korún, nebohý Imrich Erhardt kňaz ostrihomského arcibiskupstva a nebohý Ján Keifler kanonik stolnobelohradský po 200 korunách. — Alexander Németh farár obce Battonya miestnej občianskej chlapčenskej školy daroval knihy v hodnote 661 korún. — Farár Béla Fleischmann na katolícku školu v obci Hévizgyörk daroval 300 korún.

Nové hornovidielcke vyslanectvo. So Sídrom Prešov založili nové hornovidielcke vyslanectvo. S vedením poverený je kráľ gazdovský dozorca Zigmund Berzeviczy.

Veľké nešťastie v americkej bani. V bani na kamené uhlie pri Eccles (štát Západná Virginia) 28. apríla následkom výbuchu stalo sa hrozné nešťastie, o ktorom americké časopisy podávajú nasledujúce zprávy: V 5. a 6. šachte baňskej spoločnosti «New River Colliers» ušiel veľký výbuch baňského plynu, ktorý dľa dosavadných ustálení vyžiadal v obeť 208 ľudských životov. Medzi obetami je najviac Američanov, ale je medzi nimi aj veľa Uhrov, zvlášte Slovákov a Rusínov. Nešťastie stalo sa v pozdných popoludňajších hodinách v 5. šachte, ktorá je na 600 stôp hlboko v zemi a v ktorej pracovalo 191 ľudí. Z týchto ani len jediného sa nepodarilo na povrch vyniesť. Za prvým výbuchom nasledoval hneď i druhý, následkom ktorého 6. šachta sa zaspala a najviac tam pracujúcich baníkov smrteľne bolo ranené. Táto katastrofa, ktorej podobná udala sa vo Virginii roku 1907., keď v Monungahu 366 baníkov prišlo o život, uvrhla do smútku celé obyvateľstvo doliny bluefieldskej, Príčinu výbuchu sa ešte nepodarilo ustáliť. Možno je, že niekde v hlbke šachty baňský plyn sám od seba vybúšil, ale aj to je pravdepodobné, že niektorá zlá bezpečnostná lampa zapríčinila úžasnú katastrofu, dľa odborných baňských znalcov nešťastie zapríčinila nedbanlivosť baňskej spoločnosti. V šachtách totiž neupotrebovali moderné bezpečnostné lampy, ani prevetrovanie nebolo bezvadné, Totožnosť osoby 208 mŕtvých nepodarilo sa ešte ustáliť. Medzi menami zahynuvších baníkov je veľa sloven-

ských a ruských; patriční boli akiste Slováci a Rusíni z Uhorska. Tieto zprávy podávame ku výstrahe zvlášte našich slovenských a rusinských bratov.

Chlapcom neslobodno fajčiť. Posledne vydržované valné shromaždenie stolice Fejér zakázalo maloletým navštevovať kynemntografické divadlá bez dozoru dospelých a ako teraz zo Székesfehérváru oznamujú, stoličná vrchnosť chlapcom zakázala i fajčiť. Na toto poťahujúce sa stoličné nariadenie už i minister vnútra potvrdil. V stolici chlapci nižšie 15-roční nesmú fajčiť, doháň, cigary a cigarety nesmú si kúpiť, ani od druhého prijať alebo u seba nosiť. Kto sa proti tomuto zákazu previní, zpácha priestupok a bude trestaný v smysle 33. odseku XXXVI. z čl. z r. 1908.

Sňahová fujavica. Nad Abbaziou na vrchu Monte Maggiore 13. mája popoludní bola veľká sňahová fujavica. Sňah padal i v horvatských Karstoch a vozne vlakov sňahom zapadnuté dochádzaly do Fiume.

Ohne. V obci Relyo (st. spišská) v nedeľu 10. mája vypukol oheň a zhorelo 69 domov so všetkými pobočnými budovami. Hasiči vynaložili všetko na udušenie ohňa, ale vo veľkom vetre všetka ich usilovnosť ostala marná. Pohorenci sú vo veľkej biede. Prvú pomoc poskytli im gazdovia obce Szepesfalva, ktorí pohorelcom hneď poslali 190 pecňov chleba a metrický cent slaniny. — V nedeľu 10. mája večer v Nitre v parnom mlyne «Árpád» vypukol oheň. Zo skladu pri hlavnej budove šľabaly vysoké plamene. Čoskoro vyrukovalo na tvár miesta nitrianske hasičstvo a dva ba-taillony honvédstva. Sklad sa už nepodarilo oratovať, bo bolo v ňom nakopené viac vagónov zápalistej látky múky a zbožia. Hasičia pribrali sa len ku zachráneniu hlavnej budovy a bočných budov pri sklade. Oheň trval celú noc a zo skladu ešte v pondelok rano lietalo žeravé uhlie. Sklad do knota zhorel spolu s 18 tisíc vreciami múky, ktoré boli v ňom. Komissia zistila že oheň povstal akiste následkom krátkeho zátvoru elektrického vodička. V hlavnej budove mlyna oheň nenarobil škody. Zhorená zásoba múky z poistenia sa vynahradí. Parný mlyn «Arpad» je jeden z najväčších mlynov na Horniakochoch a somlel denne asi 8—10 vagónov obilia.

Budapešťiansky Katolícky Delnícky Kruh vo svätodušnú nedeľu 31. mája 1914. vo veľkej dvorane (VIII., Alföldi-ul. č. 13.) usporiada tanečnú zábavu spojenú s divadelným predstavením, na ktorú s uctou povolávajú mili bratia aj s ich etenými rodinami. Hrať sa bude «Kamenný chodníček», veselohra v troch dejstvách. — Začiatok o 7. hodine večer. — Vstupné za osobu: I. miesto K 1.60, II. miesto K 1.20. Večer prí pokladnici o 20 hal. dražší. — Vstupenky možno dostať v miestnosti Kruhu (VIII., Mária Terézia-tér 16.) u gazdu Jána Krajčí a u p. výborníkov. — Všetkých bratov a sestry slovenské prosíme, aby čo možno v najväčšom počte súčasťnili sa na našej zábave.

Z Richvaldu (Spiš). Na ochotníckom predstavení sólový výstup tančmajstra obratne prednášal mládenec

J. Michna Šimurda. Nie starolubovenská lež Starovesská Eudová Banka dala 10 korún vstupného. Riaditeľstvo.

Všestranne známe je, že Nestlé-ho múka tak pre ssa úce ako aj pre väčšie deti je najchutnejším, posilňujúcim a najlahšieho trávenia pokrmom. Zvláštne vlastnosti toho mliečneho dôrobu pochvalne uznávajú mnohé tisíce rodín, prepočetní lekári, mnohé štátne ústavy pre deti, ba ešte aj viaceré panovnícke rodiny. Ešte dnes ráčte napísať dopisničku firme Henrik Nestlé Viedeň, I., Biberstrasse číslo 26. D. a žiadať si dávku na próbu i s poučnou knižkou o opatere deti. Spomenutá firma žiadané ochotne a zdarma s obratom pošty pošle každému.

Levoča (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vysokocetný pán Redaktor! Prosím o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom Kresfane

Levočský Katolícky Kruh 26. apríla vydržoval svoje ročné riadne zasadnutie. Za úradníkov kruhu vyvolení boli nasledujúci: svetský predseda dr. Aladár Matavovszky, spravujúci podpredseda Jozef Krssák,

prvý tajomník dr. Ondrej Harkabusz, druhý tajomník Rudolf Láng, domový gazda Štefan Petrilla, pokladník Ján Gürsching, kontrolór Pavel Mazalán, knihovník Alexander Borzsenszky, fiskus dr. Teodor Ujfalušsy, prvý zápisník Ján Gáncsov. Výbor tvoria nasledujúci: Jozef Árgay, Jozef Bauer, Ondrej Bisz, dr. Béla Bojársky, Jozef Chladek, Ján Glózer, Franc Gond, Julius Greschik, Jozef Jamniczky, Edmund Kapanicsák, Franc Hanzély, dr. Štefan Kray, Eugen Péchy, Franc Zahradník, Béla Ribicey, Štefan Svidrony, Ján Brezňák, Štefan Török, Flóriš Milán, Koloman Murgas. Náhradníci: Aladár Berkó, Ladislav Molnár, Jozef Szedliczki, Viktor Noghe.

Slávne posvätenie nového levočského kat. hl. gymnázia prevedené bude na konci školského roku.

Levočská priemyselná banka, ktorá je rázu katolíckeho, koncom minulého roku mala vkladov 438 tisíc korún. Účastníci dostali po 12 percentov. Jedna 100 korunová účastina stála 200 korún. Katolíci levočského podhradského a novovesského okolia vašimi vkladmi podporujú len levočskú priemyselnú katolícku banku.

Horliteľ katolíckych pohybov.

FELLER-ov ľubovonný

je už temer na celej zemeguli známy čo boľasť utišujúci, liečiaci, nervy a svaly posilňujúci, slabosť údov odstraňujúci a zánetom vzdorujúci domáci prostriedok. Lekári, ktorých sa človek spýta, potvrdzujú, že pri reume alámke, pri rozličných prechladnutím, prievanom alebo vlhkostou pritiahnutých bolestných stavoch je oceňovaný a obľúbený. Lieči pichanie v boku, trhanie v údoch, vytknutie, influencu, bolenie rúk, nôh, zubov a chrbta, bolesti v krížoch, úsad, ochromenie, je znamenitý pri vysilení, slabosti zraku, migráne atď. Presvedčíte sa sami, aký výtečný pôžitok poskytuje pri každodennom umývaní a masírovaní.

Bohužiaľ ponúkajú pečetné napodobeniny a menej hodné výrobky. Obecenstvo chrániť pred takýmito a nie reklamu robi, je cieľom vyššieho, chrannú známku znázorňujúceho obrázka. 12 malých alebo 6 dvojitéh skleníc stojí len 5 korún franko.

Účinnivé súčiastky rebarbarového koreňa, ktoré napomáhajú zámenu látok, obsahujú v podarenom složení s najlepšimi trávenie napomáhajúcimi, stolicu regulujúcimi, žalúdok posilňujúcimi liečivými látkami, lekármi najlepšie odporúčané, ľavne prehánajúce Feller-ove rebarbarové «Elsa-pilulky», z ktorých 6 škatulek stojí franko 4 koruny. Odstraňujú nechuf k jedlu, zlý pocit, kyslé grganie, oslobodzujú od kŕčov, tlaku v žalúdku, zdutia, hámorrhoid atď. Obidva výrobky pravé jedine u lekárnik **E. V. FELLER** Štubica, Kostolná-ulica 18. (Záhrebská stolica).

Stará Lubovňa (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom «Krešťane».

Vo veľkej obci Stará Lubovňa 24. apríla za obecných výborníkov vyvolení boli nasledujúci: Julius Dlugolinszky, Franc Csernezky, Leó Stern, Ondrej Szmarcs, a Ján Novák. 29. apríla vyvolili zas nový úrad obecný. Rychtárom sa stal Mikuláš Csernezky, podrychtárom Ján Kacsur, prvým radcom Šimeon Valesák, druhým radcom Adolf Klimkovics, pokladníkom Franc Prokopovich a kontrolórom Eugen Kacsur. *Mešťan.*

Zo Spiša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor! Ráďte prosím uverejniť tento dopis v našom milom Krešťane.

Minister vnútra, poplatkami opustených dietok prefaženým obciam našej stolice udelil štátnej podpory 5429 korún. Z toho dostali: Betlanovce 390 korún, Hrabušice 443, Vidernik 210, Teplička 150, Smižany 120, Kurimjany 472, Jánovce 320, Strážky 820, Sádky 146, Podolinec 43·66, Dunajec Krempachy 390, Veľký Lipník 180, Nedica 50, Mafašovce 220, Trstany 480, Orzovjany 120, Vikartovce 150, Stráža 240, Šavnik 434 a Teplice 50 korún. Obce tú podporu obrátiť majú ku splácaniu toho dlhu, ktorý majú u štátnych detských útulňach. *Zpravodajca.*

Zlatou baňou je pre každého hospodára chov dobytka, keď svoj dobytok správne kŕmi. Aby dobytok mnoho žrať a všetko ľahko, rýchle a úplne stráviť mohol, musí sa do krmu pridávať Fellerov od dávna vyzkúsený «Elsa» výživný prach pre dobytok. Po ňom krmný dobytok rýchle priberá na váhe, kravy dávajú v hojnosti dobré mlieko, sliepky dobre nesú aj v zime, koňe sú zdravé a vytrvalé a je najlepším prostriedkom proti chorobám a moru. Tisíce hospodárov ho od rokov upotrebuje s dobrým výsledkom. Máme sa chrániť bezcenných prachov, ktoré nám vandrovní predavači ponúkajú a objednávať priamo od lekárnik E. V. Feller, Stubica Kostolná-ul. 18. (Záhrebská stolica) 5 balíkov za K 5.—. Súčasne sa môže aj osvedčený «Elsa» prach proti hmyzu objednať a síce 1 škatuľu pribalene za 1 korunu.

Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Krešťan». «Krešťan» už cez XXI. dvadsaťjedon rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny krešťan číta a predpláca len «Krešťana».

Hlavylámka.

Kde je liška?

A NEKDOTY.**U sprostredkovateľa manželstva.**

Sprostredkovateľ manželstva: Táto deva, ktorá tu na klavír hraje, ešte je na vydaj.

Nádejní mladoženich: S klavirom, alebo bez klavíru?

Sám prišiel.

— Pane lekáre, pre Boha vás prosím, poďte rýchle ku nám.

— Bežím už, ale kto je chorý?

— Ja... Ale nemal som koho poslať, teda sám som prišiel.

To už je dôkaz.

Poručík: Čo je tomu človekovi?

Kaprál: Oznamujem ponižene, pane poručíku, je opilý.

Poručík: A skutočne nevie stať?

Kaprál: Od toľko nápoja ešte ani vy by ste nevedeli hore stať, ale ani pán major.

Obchodná týždenná zpráva.

V Budapešti, 20. mája.

Úradne značené ceny za 100 kilogrammov.

Pšenica tiská, nová	---	---	---	kor. 26·30—26·70
» stolnobelohradská,	---	---	---	« 25·65—26·75
» peštianska,	---	---	---	« 25·75—26·80
« banátska,	---	---	---	« 25·45—26·70
Raž prvotriedna	---	---	---	« 20·40—20·85
« druhotriedna	---	---	---	« 20·00—20·30
Jačmeň prvotriedny	---	---	---	« 14·45—15·00

Otruby drobné	kor. 10 70—11 10
„ hrubé	„ 11 10—11 40

Múka pšeničná:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	20 80	20 50	20 10	19 50	19 10	18 50	18 10
č.		7	7 1/2	8			
K.		17 40	16 20	7 80			

Za 50 kilogrammov i s vrecom.

Strova:

Hrach lúpaný	kor. 42 00—51 00
Hrach nelúpaný, čistý	„ 31 00—36 00
Rasca (kmín)	„ 78 00—81 00
Fazula strakavá	„ 20 00—20 50
Fazula veľká biela	„ 23 50—24 50
Šošovica čistá	„ 40 00—76 00
Mak	„ 72 00—75 00
Konopné semä	„ 26 00—26 5
Zemiaky (hornouhorské) ruzové	„ 4 70—4 90
„ „ žlté	„ 5 70—5 900
Zemiaky (hornouhorské) biele	„ 4 20—4 30
Datelinové semä červená datelina	„ 185 00—200 00
„ „ lucerna	„ 120 00—170 00
Proso	„ ————

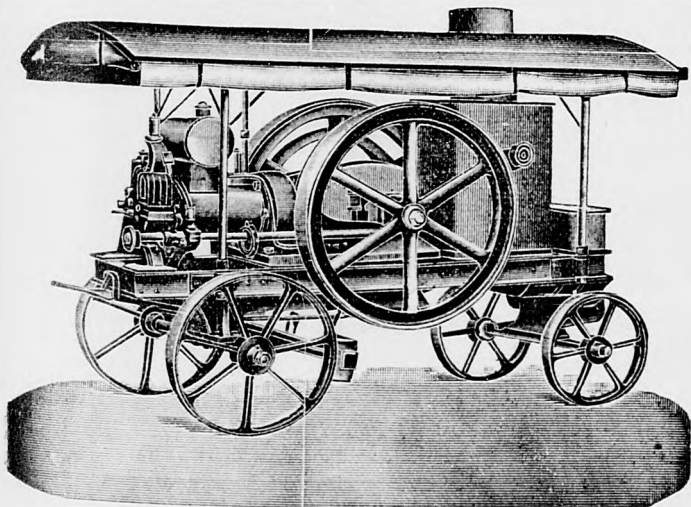
Koloniálny tovar:

Petrolej fiumánsky, krištálový	kor. 41 00—46 00
„ „ White-Star (***)	„ 36 00—40 00
Cukor v klobúkoch	„ 80 50—81 00
„ kockový	„ 82 50—83 00
Spiritus denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill	„ 56 00—57 00

Za 100 kilogrammov.

Mäsité články:

Sviňská masť budapeštianska	kor. 140 00—141 00
Slanina mestská 4-kusová	„ 120 00—121 00
„ „ 3-kusová	„ 128 00—129 00

Vodný mlynár ktorý pre jeho mlyn zadovážil si chce lacný, dobrý, zbožie čistiaci stroj nech mi s dôverou odpíše a bezodkladne pošlem mu cenník. Karol Vezér sriaditeľ mlynov Fót, Peštianská stolica.

S vyznačením päťkostolskej, kaločskej a miškolskej výstavy.

Ružence zhotovujúci domový priemysel Kalocsa

Trvanlivé a krásne sväté ružence v neobyčajne bohatom výbere. Škapulia: e nahradujúce zlaté, strieborné a aluminium medailony; obrázky krížiky atď. atď. Lourdeska voda v pôvodných fľaškách. Počas sv. misií milostné predmety aj ku pricikupe davajú za prajných podmienok. — Cenník zdarma. — Adresa:

FRANC TANTOS, KALOCSA.

Čistý dôchodok obracia sa ku cieľom cirkevným.

Tým, ktorí sa cheu učiť nemeckú reč, najlepšie zodpovie kniha:

„Za týždeň po nemecky bez učiteľa“

Cena s poštou 90 halierov; tá istá kniha po maďarsky s poštou 90 hal. Vydáva Julius Kustra, knihkupec v Košicach (Kassa).

Žalúdočné kvapky „Jágerská voda“

Nevyhnutelne potrebný domáci prostriedok proti nasledujúcim neuhom:

Nachuť k jedeniu, žalúdočné krče, závrat.

Upozorňujeme na pôvodnú svetlú fľašku, opatrenú s oloveným zátvorom s

granátovým jablkom.

napinanie k dáveniu, zimnica, vetrové krče, rheuma, pakostnica a hlavybôľ.

Malá fľaška 50 h., stredná fľaška K 1.50, veľká fl. K 3.— 12 malých fľašiek K 5.— 12 stredných fľašiek K 15.— 12 veľkých fľašiek K 28.— 6 veľkých fl. K 15.—

Ako 3 korunová menšiu zásielku nemožno odoslať.

K objednávaniu v lekárni
Milosrdných
Eger (stol. Heves).

Ako 3 korunová menšiu zásielku nemožno odoslať.

Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy !!

Stroje pre hospodárstvo

parné, benzínové, motory, pluhy, sejačky, mláčačky, fukáry atď. dodá vam najlepšie a najdokonalejšie za miernu cenu, našská kresťanská firma:

F. Haša

továreň strojov hospodárskych k. sp.

Trnava (Nagyszombat)

Známo je vôbec
že len
Ludvika Kállai-ho
motorfabrika
Budapest, VI., Gyár-utca 28,
pri úplnej záruke líhruje najchýrnejšie motor-
mlátiace stroje. Po celej krajine poctivo zná-
mych najlepších a najjednoduchších, pôvodných
Ludvika Kállai motorov prosíme žiadať
obrázkový cenník.

Upozornenie! Ludvika Kállai-ho vychýrenú
motorovú fabriku netreba zameniť s druhými
firmami pod menom Kállai.

Poprád-Felkanská Sparkassa v Popráde.

Základný kapitál	540.000 K
Rezervný základ	80.000 K
Vklady	3.000.000 K

Prijíma vklady, dáva od nich
čisté 4 1/2 % -ové interesy

Opravdový holičský stroj
k strihaniu vlasov

s pevnou strunou, pôvod-
ný solingenský fabrikát
k regulovaniu na 3, 7 a
10 mm. výšky s dvomi
hrebkami a s nahrad-
nou strunou. — Cena I.
číslo 5 K. II. číslo 5.50
K. Ku stroju II. čís.
zdarma dám Solingen
bitvu k samoholeniu,
jestli objednávania ku mne pošle spolu s týmto ohlasom.
Objednania priama (8)

Hanns Konrád
veľkého tovaru obchod
Budapest, 41/280., Rákóczi-ut 24. N. K.
Obrázkový hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma.

Najlepšia kosa na svete je ručená oceľová KOSA KONRADA.
Každý kus vyniká znamenitým rezom, pružnosťou, jakosťou čistej ocele. Zodpovedá sa za každý
kus. Nič sa nestava na kocku. Co nezodpovie, nazpät sa prijme. V r. 1913. ani 1 kus sa ne-
vrátil. Všetky kosy boli podarené; mnoho poďakovaní sme dostali. Stane-li
sa objednávanie s týmto oznamom, príloží sa ku každej kose patent. karika
a kľúč zdarma. Pri objednaní 10 kusov 1 kosa zdarma. Pri 25 kusoch 1 nikl. Roskopf-hodinky,
za ktoré sa ručí 3 roky. — Aj sberatelia to dostanú. — Cena ručených kosy je nasledujúca:

70	75	80	85	90	95	100	105	110	cm.
2.-	2.10	2.20	2.30	2.40	2.50	2.60	3.-	3.20	kor.

— Kladičko a nákovia 1 K
70 hal. — Cistá oceľ.
Môže sa objednať s dobiereku u **HANNS KONRADA** na sklade budapeštianskom.
Budapest, 41-280., Rákóczi-út 24. N. K. Hlavný cenník s 5000 vzorkami zdarma. (3)

Lacné česke perie!

5 kilo nové
tmavé driapané
9.60 K, lepšie
12 korún. Biele
mäkké, jak pá-
per 18 K, 24 K.
Biele ako snáh
mäkké jak pá-
per, drapané 80,
36, 42 K. — **Metove posteje.**
A červeného cinovatu 1 dobre
naplnená perin aa'lebo 1 zpodná
perina 130 cm. dlhá 116 cm. ši-
roká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—,
2 metre dlhá, 140 cm., široká K
13.—, 15.—, 18.—, 21.—. Poduška
80 cm. dlhá 58 cm. široká K 8.—,
3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm.
široká K 4.50, a 5.50. Krom toho
shotovujeme vo veľkosti dla vole.
Trojdilovú srstennú matrac na
jednu postel K 27.— lepšej ja-
kovosti K 38. Zasielky vyše
10 korún franko s poštovou do-
biereku. Výmena a navrátenie
dovoluje sa pri náhrade porta.
Benedikt Sachsel, Lobes
134. pri Pilsen (Čechy).

Najlepší český prameň
k objednaníu.

Lacné perie na postel
1 kg. sivé
dobré drá-
pané 2 K,
lepšie 2
koruny 40
hal.; pri-
ma polbiele 2 koruny 80
halierov; biele 4 K, biele
páperové 5 K 10 h.; 1 kg
veľmi fajne, ako snáh biele,
drapané 6 K 40 h., 8 K.;
1 kg. paperie, sivé 6 K, 7
K.; biele ľanové 10 K.; naj-
fajnejšie paperie z prs 12 K.
Pri oblednaní 5 kg. franko.

Hotové posteje
z hustej tkiny červeného,
modrého, bieleho alebo
žltého nankingu, 1 perina.
180 cm. dlhá 120 cm široká
s dvomi podhlavkami, každý
80 cm. dlhý, 60 cm široký
naplnený novým, sivým,
veľmi trvácim mäkým perím
16 K; polpapie 20 K; pa-
perie 24 K; jednotlivé periny
10 K, 12 K, 14 K, 16 K;
podhlavky 8 K, 8 K 50 h.,
4 K. Periny 200 cm. dlhé
140 cm. široké 18 K, 14.70
K, 17.80 K, 21 K. podhlavky
90 cm. dlhé 70 cm. široké
4.50 K, 5.20 K, 5.70 K.
Spodné periny z pevného
vráčkovaného grádlu 180 cm.
dlhé, 118 cm. široké 12.80,
14.80 K. Vývez s poštovou
dobiereku od 12 K počnúc
franko. Výmena alebo návrat
dovolené. Za nezopovedné
návrat peňazi obšírny cenník
zdarma a franko.

S. Benisch v Deschenitz
č. 826., (Čechy.)
Sklad: Budapest, IV. Ferenc
József-rakpart 21.

„TOKIO“
KYNOŽENIE OTLAKOV
so zázračným úspechom
dávka 60 halierov. Dorába
Anton Tömöry, Cegléd.
K dostaniu v každej lepšej
lekárni. Istotné vyliečenie.

**Umelecký ústav ko-
stolného zariadenia.**

Vlastné doroby! **Karol Prin-
ner**, majiteľ knieža-primaciál-
nych dvor. zasielajúceho obvo-
dov: Brix a Anders, Zambach a
Müller Budapest IV., Váci-u. 61.
Viedeň IX., Maximilianplatz 3.
Umelecký ústav kostolného za-
riadenia: Omšové rúcha, plu-
viále, baldachýny, úplné ornáty,
kostolná bielezeň, alby, kamže,
atd. Strieborný tovar kostolného
náradia v jednoduchom a v naj-
skvostnejšom vyhotovení, sviat-
níky, kalichy, ciboria, pastorále,
križe, kadidlá. Kostolné a spol-
kové zastavy, čipky a vyšívania
umeleckého vystrojenia.

Hřebíčkové kvietka
kupujem v každom množ-
stve. O ponúkania prosí
drogista **Fridrich Detsinyi**
Budapest, V., Váci-körut 6.

Merkur bicikel

na malé čiastočné splácanie
k dostaniu u
Euarda Déry, Szeged 8.
Cenník zdarma.

Zadislav Germán
ústav umeleckých kostol-
ných tovarov, **VIEDĚŇ VII.,**
Mariahilferstrasse 96.
Jediný chýrny obvod uhorský
vo Viedni.

Ku zariadeniu kostolov a kápl-
níek v bohatom výbere a pri
najvýhodnejších cenách odpo-
rúčam nasledujúce predmety:
omšové rúcha, pluviále, ornáty,
baldachýny, zástavy, um. čipky,
hodbabné látky, kalichy zvlášť-
neho doroby, ciboria, monštran-
cie, lampy večného svetla, sviat-
níky, kadidlá, atd. Sochy svä-
tých, obrazy križovej cesty. —
Jedným slovom všetky predmety
k zariadeniu kostolov. — Uznana
spolahlivosť. Presná a solidná
výsluha.

Najnovší obrázkový cenník, na
žiadosť rozpočet a hotová zá-
sielka vzoriek.

Cistého zvúčného
hlas **harmoniku**

odosielam každému mojemu
kupcovi, číslo 51. 23 1/2 x 14
centim. veľkosti, s dvojou
registratúrou s 8 klapkami,
so zatvorom nad klapkami,
cena 7.50 korún, s 10 klap-
kami 30 1/2 x 15 centim. veľ-
kosti cena 9.— korún. Har-
moniky začínú od 3.— kor.
K objednaníu s poštovou
dobiereku v budapeštianskej
vývoznjej osade hudobných
strojov

Hanns Konrád
Budapest, 41/280., Rákóczi-ut 24. N. K.
Cenník hudobných strojov s 5000 vyobrazeniami zdarma. 7

Goldin zlaté hodinky s trojnásobnou pokryvkou.

Nákras zodpovedá pôvodnej veľkosti.
Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma.

Číslo 5018 s opravdovým Roskopf strojom, presnou chodbou, s
rôznou umelou rezbou. S uhelnou pokryvkou. — Gavalierske
hodinky. Cena K 5.50. K objednaníu s poštovou dobiereku u
HANNS KONRADA švajciarskych hodin vývoznjej osady
Budapest, 41/280., Rákóczi-ut 24. N. K. 25